

Um korallir og "ostabotn" við Føroyar

Hvørja ávirkan hefur trolingin á korall og "ostabotn" undir Føroyum og hvønn týðning hefur hesin botnurin fyri lívið í havinum! Hetta eru nakrir av spurningunum, sum Ole Secher Tendal, lektari og dr. phil við Zoologisk Museum í Keypmannahavn tekur upp í hesi greinini. Hon er lutvíst ein viðmerking til grein í Sosialinum 14. desember í fjør undir yvirskriftini "Ei undir í, at fiskaloysi er: trolararnir gresja bara botnin upp". Tendal hevur í longri tíð lutikið í BIOFAR-vektætlanini.

For nyligt er jeg blevet gjort opmærksom på den artikel i »Socialurin« af 14. december 1991, hvori planerne om trawleres knusning af koralbanker og dermed til dels også af »østebunde«, bl.a. ved Munkagrunnurin, debatteres.

BIOFAR undersøg- elser

Under BIOFAR-program-

Videnskabelig betydning

At koralbankerne og «ostebundene» er vigtige i videnskabelig henseende, altså at vi kan hente megen ny viden fra dem, hersker der herefter ingen

Ole Tendal her saman við Arna Nørrevang undir arbeiðinum í BIOFAR.

tvivl om. Baggrunden er dels, at de øjensynligt har været stabile (og uforstyrrede) i lang tid, og at de huser en meget atraktiv fauna af lavere dyr, dels at de ligger i områder, der har et ganske særligt præg, hvad angår strømme, vandmassebevægelser og næringsforhold. Begge typer af »dyresamfund« kendes andre steder fra, bl.a. Norge og Island, men på Færøerne er der, med de korte sejlafstande og eksistensen af Kaldbak Laboratoriet, særligt gode muligheder for at forske videre i dem. Dette er ét af de områder, hvor Færøerne kunne gøre sig gældende i international forskningssammenhæng i fremtiden.

Vi ved for lidt om fiskene

Den fiskerimæssige betydning af korallbanker og »ostebunde« er det derimod vanskeligt at udtale sig om, for den er ikke særligt undersøgt. Det er velkendt, at der er en del fisk i disse områder, men hvor mange der er, hvor de kommer fra, hvad de foretager sig og hvor længe, de er der, vides ikke. I den fauna af lavere dyr, vi har fundet, er der både en del arter, der er egnet som føde for fiskene og en del, so ikke er det. Blandt dem, der er egnede, er der mange, som lever i hulheder og sprækker i korallerne, og som fiskene antagelig har svært ved at få fat på.

En knusning af koraller og meste kan måske medføre, at der i en kort periode koncentrerer flere fisk i området, fordi en del føde bliver frilagt. Det vil imidlertid være et meget forbigående fænomen, omrent svarende til det, vi i Danmark ser om foråret, når bonden pløjer: der samles store flokke af

måger efter plogen for at tage de opgravede orme og insekter. På grund af det begrænsede antal orme og insekter kan det imidlertid kun gøres en gang om året. Mågerne er kommet til fra et større område, og selv om der ved denne lejlighed frigøres noget foder, kunne marken aldrig ernære en hel bestand; fangede man hele flokken, ville der kun komme ny til ti ringe antal. Overført på korallerne og »ostene« bliver billedet endnu grøllere, fordi begge dele vokser meget langsomt (koraller ca. 1 cm. om året), og ingen af dem tåler at blive brudt i stykker, væltet rundt og mere eller mindre overdænget med sand. Hvis korallerne og »ostene« går til grunde, vil også en del af de dyrearter, de huser, forsvinde.

Fiskeriets gavn af koraller og »oste«

Set i et lidt længere perspektiv kan koraller og »ostebunde« på forskellig vis tænkes at være til gavn for fiskeriet. En mulighed er, at disse »fredede« områder fungerer som en slags reservat, hvorfra de omgivende områder koloniseres, efter at de er blevet fisket mere eller mindre tomme for fisk. En anden, at disse steder er opvækstområder for en del unge fisk, der senere søger andetsteds hen. Med den struktur banker og »oste« tilførbunden, bliver der mange skjulesteder og måske også specielle typer af føde. Nogle af disse spørgsmål vil vi prøve at gå ind på ved analyse af bundfotografier fra de pågældende områder.

Fremtiden

Alt i alt forekommer der
altså kortsigtet at udjæv-
ne bunden i koralbanke-og

»ostebunds«- områder, dels fordi gevinsten er begrænset, dels fordi den naturlige tilstand meget vel kan vise sig at have en stabiliserende eller støttende effekt på dele af de i forvejen trængte fiskebestande.

Fiskeripleje. Politik eller økonomi?

For at denne debat ikke skal komme ud af proportioner, vil jeg understrege, at forslaget om udjævning af nogle koralbanker og »ostebunde« ikke har nogetssomhelst med udryddelse af arter at gøre. Der er kun tale om fattiggørelse af lokalfauna. Koraller og »ost« findes i mange mindre områder omkring Færøerne, og de enkelte arter vil ikke forsvinde, fordi nogle områder omkring Færøerne, og de enkelte arter vil ikke forsvinde, fordi nogle områder lægges øde. Hvad der deimod er tale om, er pleje af fiskeriet på længere sikt og forvaltning af en speciel naturressource, som er vigtig fornikingsmæssigt og måske også økonomisk. Spørgsmålet er altså snarere politisk end økonomisk. Og måske en lille smule etisk, fordi det antagelig tog op imod 1000 år at opbygge en 10 meter høi koralbanke.

Ole Secher Tendal,
lektor, dr. phil.

